

Спиране на насилието над задържани деца

Като част от проект “Спиране на насилието над задържани деца” (*Ending Violence Against Children in Custody*) Английският Алианс за Детски Права (Children’s Rights Alliance for England - CRAE) си партнира с пет организации, работещи в сферата на правата на човека/младежкото правосъдие в Европа с цел да докладва за преживяванията на насилие на децата в ситуация на задържане и поставяне под попечителство. Събрани са препоръки от деца, задържани в Австрия, Кипър, Англия, Холандия и Румъния. Този доклад едновременно документира естеството и нивата на насилие, преживяни от децата, и служи като платформа, чрез която децата имат възможността да изкажат своите препоръки как да се създаде свободна от насилие среда на задържане.

Насилието при задържане е реалност за много деца в изследваните страни. Ако идеята е децата да бъдат задържани и поставени под попечителство с цел да се постигне “социална рехабилитация”, то тогава елиминирането на насилието трябва да бъде приоритет както за правителствата, така и за отделните институции. Международната общност признава, че децата в попечителство са *особено* уязвими за злоупотреба с техните човешки права. В голям процент от случаите децата попаднали под попечителство са имали трудно минало; много от тях са израстнали в среда на злоупотреба и насилие от най-ранна възраст. Много от интервюираните деца казват, че за тях насилието е било “нормално”. В едно трогателно свидетелство на дете то казва, че “повече” не възприема извънредната употреба на сила от страна на персонала като насилие, тъй като е израстнал привиквайки към нея.

Насилието влияе на всички въввлечени в системата на младежко правосъдие: децата и персоналят са свидетели, жертви и извършители. То може да приема различни форми: физическо, емоционално и сексуално. Сексуалното насилие е определено като специфичен проблем в Холандия, докато в другите изследвани страни най-често преживяваните форми на насилие са физическо и емоционално насилие. Отговорът на децата към преживяното емоционално насилие варира в различните региони, като децата в Румъния обикновено определят физическото насилие като “по-лошо”, докато децата в Англия и Австрия определят емоционалното насилие като “по-лошо”. Колкото повече социалните учени достигат до по-добро разбиране за дългосрочните ефекти от емоционалното насилие (което включва повишена предразположеност към влошаване на психичното здраве и риск от нисък социално-икономически статус), е изключително тревожен фактът, че средата за “рехабилитация” се оказва средище на злоупотреба. Например, докладът открива, че в повечето случаи, при които младите хора говорят за расизъм това е в контекста на насилие от страна на персонала.

В напрегната нова ситуация, с прекъснат контакт със семейство и приятели, има обективен риск децата да развият психично-здравни проблеми. Рискът се изостря и от ограничения достъп до дейности за намаляване на напрежението. Много деца включени в това изследване казват, че спортът е форма на рекреативна дейност, която би могла да облекчи фрустрацията и да намали насилието. Това предложение е подкрепено от независими резултати от изследвания, които свързват физическата активност с подобро психично състояние. Децата твърдят също, че чувствата на самота и изолация са също допринасящи фактори, водещи до насилие в ситуациите на задържане/попечителство. Във връзка с това CRAE препоръчва държавите да преразгледат употребата на строги затвори като форма на наказание за деца.

Конвенцията против изтезанията на ООН е правната рамка, към която всички въввлечени държави се придържат, но доклади от Холандия за деца, задържани в строги затвори в продължение на *един месец* и повече поставят под съмнение доколко институциите наистина прилагат тази рамка на практика.

Това, което отличава този доклад, и дори го прави уникален, е огромният акцент, който той поставя върху необходимостта да се чува какво самите деца казват. Само от това могат да бъдат извлечени интересни и новаторски препоръки. Например, въпреки че децата имат смесени възгледи по отношение на полезността на медиационните сесии, повечето от тях идентифицират необходимостта от външни, независими професионалисти, които да водят тези сесии и да предоставят подкрепа, а не да се разчита за това на персонала на институцията. Въпреки че има високо ниво на песимизъм за това, че насилието някога може да бъде напълно изкоренено от ситуациите на задържане, всички имат съгласие за ползата от обучение в ненасилнически отговори. Ако приоритетът е рехабилитацията да остане в центъра, то институциите трябва да осигурят такъв свободомислещ, състрадателен, разнообразен и уважителен персонал, който е способен да предостави такава услуга.

Изготвено от Katie Javanaud за Child Protection Hub за Югоизточна Европа, Юли, 2016

Източник: *Speaking Freely: Ending Violence Against Children in Custody: Findings from research with children and young people* (2013) Children's Rights Alliance for England (CRAE)